

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 26

гр. Пловдив, 23.01.2024 г.

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 3-ТИ НАКАЗАТЕЛЕН СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и втори януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Васил Ст. Гатов

Членове: Милена Б. Рангелова
Елена Й. Захова

при участието на секретаря Мариана Н. Апостолова
в присъствието на прокурора Стефани К. Черешарова
като разгледа докладваното от Васил Ст. Гатов Въззивно частно наказателно дело № 20235000600466 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 436 НПК.

С обжалваното определение състав на Пловдивския окръжен съд е оставил без уважение молбата за съдебна реабилитация на А. И. Н. за осъждането му с присъда № 27/18.03.2013г. по нохд №1737/12г. на Окръжен съд Пловдив.

Недоволен от така постановения съдебен акт останал молителя и го обжалвал. В жалбата си изложил съображения за незаконосъобразност на определението, свързани с липсата на осъждане за имуществените вреди, за изтекла погасителна давност за заплащане на определената му глоба и за добро поведение, демонстрирано след изтърпяване на наказанието. Петитума насочил към отмяна на определението и постановяване на ново, с което да бъде реабилитиран.

В съдебно заседание прокурорът предлага молбата да бъде оставена без уважение. Споделя съображенията на първата инстанция и намира правните изводи за правилни.

Молителят поддържа жалбата си и иска да бъде реабилитиран, за да може да започне да работи.

Апелативният съд, като съобрази възраженията по жалбата, провери изцяло обосноваността и законосъобразността на протестираното определение и за да се произнесе, взе предвид следното:

Жалбата е основателна.

За да постанови определението си първата инстанция е намерила, че изискуемия от разпоредбата на чл.87, ал.1 НК тригодишен срок е изтекъл отдавна и през времето от изтърпяването на наказанието до момента молителя не е извършил престъпление, наказуемо с лишаване от свобода или друго по – тежко наказание. Този извод е правилен и се споделя изцяло и от въззивната инстанция. По делото няма данни молителят да е извършвал каквито и да било противообществени прояви или други престъпления за времето от изтърпяване на наказанието до настоящият момент и това прави налична първата предпоставка за реабилитация по чл.87, ал.1 НК.

Независимо от лаконичните мотиви изводът на първата инстанция, че наложеното кумулативно наказание „глоба“ не е изтърпяно, но по отношение на него е изтекла предвидената в закона давност е законосъобразен. Това е така, защото основните въпроси, които са от определящо значение за правилното приложение на материалния закон в настоящия казус са два - възможна ли е реабилитация при условие, че глобата не е платена и е имало образувано изпълнително производство за събирането ѝ, както и от кой момент започва да тече давностният срок относно наложеното наказание "глоба", след края на който следва да изтече и този за реабилитация на осъдения.

Отговорите на тези въпроси са дадени в ТР № 2/2018 г. на ОСНК на ВКС. Съгласно т. 4 от тълкувателното решение реабилитацията е допустима и при неизпълнено наказание глоба, когато за събирането ѝ е образувано изпълнително производство, след последователното изтичане на давностните срокове по чл. 82, ал. 1, т. 5 НК и сроковете по чл. 86 - 88а НК. В тези случаи през времето от образуването до прекратяването на изпълнителното производство абсолютна давност не тече.

Присъдата по нохд № 1737/12 г. на Пловдивския окръжен съд, с която на молителя са наложени наказания "лишаване от свобода" и "глоба" е

влязла в сила на 10.06.2014 г. От приложената на л.34 от първоинстанционното производство справка става ясно, че по изпълнителния лист, касаещ глобата от 6000 лв. е образувано изпълнително дело № 16140003920/*г. по описа на ТД на НАП *. В хода на образуваното изпълнително дело са били извършени следните действия – издадени са Постановление за налагане на обезпечителни мерки № *г., Постановление за налагане на обезпечителни мерки № *г. и Постановление за налагане на обезпечителни мерки № *г. Действията по първото Постановление за налагане на обезпечителни мерки № *г. безспорно са осъществени в период от време, когато вземането е било изискуемо, преди изтичане на двегодишния срок по чл. 82, ал. 1, т. 5 НК. От тогава до 2018 г., когато е издадено второто Постановление за налагане на обезпечителни мерки № *г. не са предприемани никакви действия за събиране на вземането, които да прекъсват давността, поради което тя е изтекла на 16.07.2016г.

Изложеното до тук налага извода, че наказанието "глоба" не е изпълнено, но вземането е погасено по давност, въпреки образуваното изпълнително производство за събирането му. След валидно то действие по изпълнението, извършено през 2014 г. не са предприемани други подобни действия до 2018 г., следователно двугодишният срок по чл. 82, ал. 1, т. 5 НК е изтекъл.

След изтичане на давностния срок по чл. 82, ал. 1, т. 5 трябва да изтече и кумулативно изискуемият реабилитационен срок по чл. 86 - 88а от НК, който в случая съгласно чл. 87, ал. 1 от НК е три години / т. 4 от Тълкувателно решение 2/2018 г. на ОСНК на ВКС/. Това означава, че за да бъде реабилитирано едно лице, е необходимо последователно да изтекат двата законови срока - давностният и срокът за реабилитация. След изтичането на давностния срок по чл. 82, ал. 1, т. 1 - 5 НК, започва да тече срокът за реабилитация по чл. 86, чл. 87 или чл. 88а от НК. В настоящия казус са изтекли и двата срока- и давностният двугодишен срок по чл. 82, ал. 1, т. 5 НК на 16.07.2016г. и тригодишният срок за реабилитация по чл. 87 НК - на 16.07.2019 г. С това забраната по чл.87, ал.3 НК законосъобразно е преодоляна.

По отношение на предпоставките по чл.87, ал.1, т.2 НК съдът е изложил съображения, които до такава степен са неясни, че не може да бъде

разчетена действителната му воля. На първо място, съдът е посочил, че Н. не е субект на данъчното задължение и това в „известен“ смисъл изпълвало предпоставките на чл.87, ал.2 НК. Липсва обаче категоричния извод, след като не е субект на данъчното задължение дължен ли е бил молителят и следвало ли е той лично да възстанови вредите от престъплението, който въпрос е от първостепенно значение при преценката за наличие на предпоставките по чл.87, ал.2 НК. Отделно от това не става ясно споделят ли се или не съображенията на молителя, че колосална сума от около 400 000лв. е непосилно бреме за него и дали съдът приема това за уважителна причина за неизплащането им. В крайна сметка, макар и правилно съдът да е изложил съображения, че разпоредбата на чл.87, ал.2 НК визира само една възможност по преценка на съда за реабилитация, а не императив това да бъде сторено, не е посочил до какъв извод стига относно наличието или отсъствието на предпоставките, обхванати от тази разпоредба.

В тази връзка настоящият състав намира на първо място, че претенция за репарирание на причинените вследствие на престъпното деяние имуществени вреди няма как да бъде насочена към молителя Н.. Вярно е, че осъденият дължи поправянето на всички вреди, причинени от деянието /по арг. на чл.45 ЗЗД/. Вярно е и, че той може да стори това доброволно по собствена инициатива, но това е само една пожелателна възможност, която няма задължителен характер и не влече след себе си негативни последици за осъдения. Отделно от това, възстановяването на вредите може да се осъществи и като осъденият бъде принуден, чрез принудително изпълнение, когато задължението му бъде установено с влязъл в сила съдебен акт. Принципна е постановката, че по обезщетението за вреди съдът не се произнася служебно, а по искане на лицето, което ги е претърпяло с реализиране на даденото му право да предяви граждански иск срещу престъпния деец за обезщетение за претърпените вреди от престъплението както по общия исков ред, така и съвместно с наказателния процес, когато причинените вреди са съставомерни.

По делото е установено, че молителят Н. не е осъден да възстанови причинените от престъплението вреди нито с влязлата в сила присъда, нито със съдебен акт в друго отделно производство по общия граждански ред. До това положение се е стигнало поради бездействието на Държавата като носител на вземането, която е пропуснала да заяви претенцията си в

установения за това 5-годишен давностен срок, с което възможността да иска обезщетение от деликвентът, в случая молителя Н. е фатално и безвъзвратно пропусната. Така на практика липсва влязъл в сила съдебен акт, с който той да е осъден да възстанови конкретно установени по вид и размер имуществени вреди, произтекли от престъпното деяние.

Вярно е, че молителят би могъл да плати задължението си доброволно и след изтичане на погасителната давност и това би било свидетелство за добросъвестно поведение. Той обаче не може да бъде укоряван ако не стори това, защото разпоредбата на чл.87, ал.2 НК не изисква такова поведение, а уважителна причина.

Разсъждавайки върху въпроса за имуществените вреди, следва да се отбележи, че дори да се приеме, че Н. дължи обезщетение, във всички случаи следва да бъде изследван въпросът дали причините за невъзстановяването им не са уважителни. Под уважителна причина по смисъла на чл.87, ал.2 НК следва да се разбира такова обективно положение, което поставя осъденото лице в безусловна невъзможност да погаси дължимото, макар и да е налична воля за това, като например тежко здравословно състояние, семейно положение, свързано с издръжка на деца и други.

В случая незаинтересоваността и бездействието на Държавата, което е довело до изтичане на 5-годишния давностен срок и невъзможността вземането да бъде събрано по принудителен ред се явява основна уважителна причина за невъзстановяването на вредите. Налице са и други такива. Ноторно е, че осъдените лица, особено тези на възраст близка до пенсионната, на каквато възраст е и молителя трудно биват наемани на постоянна работа. Именно финансовата му нестабилност, дължаща се на затрудненията, пред които е изправен в намирането на работа се явява отделна уважителна причина за невъзстановяването на вредите. Друга такава причина е влошеното му здравословно състояние, което е установено безспорно по делото с представените медицински документи. Всичко това води до приложимост на разпоредбата на ал.2 на чл.87 НК и на самостоятелно основание се явява положителна предпоставка за реабилитиране на осъдения.

На последно място, първата инстанция за да откаже да реабилитира Н. е приела, че по делото не са представени доказателства, че същия след изтърпяване на наказанието си е имал добро поведение. Наличните по делото

доказателства, че същият не е извършвал противообществени прояви до момента съдът е намерил за недостатъчни. От друга страна е приел, че неплащането на глобата /независимо, че е погасено по давност/ е поведение, което не може да бъде убедително определено като добро.

Така изложените от първата инстанция съображения не могат да бъдат споделени. Никой не е длъжен да плаща глоба, която е погасена по давност и поради това неплащането и в такива случаи не може да се квалифицира като неизпълнение на определени задължения, което да определи поведението на лицето като лошо. Това е така, защото „лошо поведение“ е това, което се изразява в различни прояви, които в по-малка или по-голяма степен накърняват установения обществен порядък. Същественото в случая е да се установи допускат ли е молителя нарушения на законите и нравите, приети от обществото за добри, в каквито случаи поведението би могло да бъде определено като лошо. Данни за такова поведение на молителя по делото липсват. Точно обратното, по делото са налични доказателства, че след изтърпяване на наказанието си до настоящия момент Н. не е имал каквито и да било противообществени прояви, а такова поведение, насочено към спазване на законите и добрите нрави не може да бъде определено по друг начин освен като добро. Преценката на първата инстанция, че само това не е достатъчно да се определи поведението му като добро е неправилно, защото доброто поведение на един гражданин може да варира от прояви на изключителен героизъм до най-обикновения начин на живот на скромни и непретенциозни граждани, без каквито и да било изключителни прояви, каквито са проявленията на молителя.

Обобщено, налице са всички изискуеми от нормата на чл.87 НК предпоставки за реабилитиране на молителя по осъждането му по нхд № 1737/12г. на Окръжен съд Пловдив.

Изложените дотук съображения показват, че атакуваното определение е постановено в противоречие със закона и е необосновано.

Поради това същото следва да бъде отменено и постановено ново, с което молбата за реабилитация на А. И. Н. за осъждането му с присъда № 27/18.03.2013г. по нхд №1737/12г. на Окръжен съд Пловдив следва да бъде уважена и същият следва да бъде реабилитиран по това осъждане.

Ето защо Апелативният съд

ОПРЕДЕЛИ:

ОТМЕНЯ Определение № 1562/03.10.2023г. по чнд № 1502/23г. на Окръжен съд Пловдив и вместо това **ПОСТАНОВЯВА:**

На основание чл.87 НК **РЕАБИЛИТИРА** А. И. Н. с ЕГН *****,
роден на *. в гр. * за осъждането му с присъда № 27/18.03.2013г. по нхд
№1737/12г. на Окръжен съд Пловдив.

ПРЕПИС от определението да се изпрати на Бюро „Съдимост“ при
РС-Пловдив за отбелязване на реабилитацията в бюлетините за съдимост на
молителя.

Определението е окончателно.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____